Год II. София, 25 юни 1928 год. Брой 22

Годишенъ абонаментъ:

За България 80 лв.
За странство 160 лв.
За Америка 2 дол.

ОБЯВЛЕНИЯ:
2 лева кв. см.

Брой 1 левъ

СВОБОДНА ДОБРУДЖА

ОБѢДЕНЪ СЛЕДПРАЗДНИЧЕНЪ ВЕСТНИКЪ ЗА НАЦИОНАЛНИ ВЪПРОСИ

Записвание на абонаментитѣ се придружава съ сумата

Редактира комитетъ

Адресъ „Св. Добруджа" — София

Отговоренъ редакторъ
Т. ХРИСТОВЪ

Бѣлградската касапница

На 20 т. м. въ Бѣлградската скупщина се разиграха събития, които се явяватъ като логиченъ край на една политика, която отиваше противъ волята и желанията на народитѣ въ югославянската държава. Паднаха убити въ заседателната зала предъ очитѣ на министритѣ и пленума на скупщината двама и тежко ранени други трима отъ първа величина депутати отъ групата на Хърватската земледѣлска партия, които само преди нѣколко дена, по заповѣдь на председателя на скупщината, най-брутално бѣха изхвърлени изъ залата отъ формената полиция при скупщината.

Причинитѣ сж много и голѣми. Още следъ присъединението на Хърватско, Словения, Далмация, Черна Гора и Македония къмъ Бѣлградъ, пролича една централизация въ управлението съ тенденцията, да бждатъ подчинени всички националности, макаръ въ културно отношение тѣ да стоеха несравнено по-високо отъ сърбитѣ. Борбитѣ се разпалваха подъ знака на сръбския шовенизъмъ безъ подборъ на срѣдствата. Открито въ скупщината заплашваха опозицията съ убийства. За Македонската голгота не говориме. Но и тя е една отъ главнитѣ мотиви на оня бѣсъ, който влуди сръбскитѣ маняци.

Най-голѣмата причина обаче трѣбва да се търси въ двояката роля, на голѣмата европейска дипломация, въ вмешателството и инспирацията на известни велики сили въ балканскитѣ работи.

На 25 юлий 1925 год. между Италия и Югославия се подписа Нетунската конвенция. Отъ тогава и до сега правителството отъ Бѣлградъ отлагаше да я ратифицира. По тоя случай френската преса не веднажъ е вземала страна. Меродавниятъ и близъкъ до френското Външно министерство в. „Le Temps" въ броя си, два дена само, преди убийството въ скупщината писа:

„Балканската политика на римското правителство открива безпокойства въ Бѣлградъ. Установяването на Италия въ Албания силно раздвижи общественото мнение въ Югославия и вестникарската кампания въ тѣзи две страни, и създаде едно обтягане, което съставляваше въ продължение на дълги месеци едно сериозно заплашване за подържането на мира.

Римъ отказа повече да преговаря, до като не получи гаранции за своитѣ поданици.

„Тезата на опозицията, продължава „Le Temps", е че нетунскитѣ съглащения, сключени преди три години, въ едно време когато се цѣлеше установяване на довѣрие и сърдечие между Римъ и Бѣлградъ, сега не налага тѣхната ратификация, та Италия да желае да жертва приятелството за частнитѣ си амбиции на Балканитѣ".

Това колкото е вѣрно, толкова е и една инспирация, отъ най-долна проба, която съдържа всичкитѣ елементи насочени противъ мира на Балканитѣ. Защото Франция заедно съ Англия, Япония и Италия подписа още на 22 октомврий 1922 г. декларация, съ която се дава мандатъ на Италия да бърка Балканитѣ, и въ която декларация по п. 2 се възлагаше изрично на Италия да пази границитѣ на Албания, а въ п. 4 стипулираха, какво всѣко измѣнение на албанскитѣ граници ще представлява опасность за стратегическата сигурность на Италия.

Нѣма да влизаме въ голѣми подробности, но тая декларация, е дадена като компенсация за друга робия, върху други народи отъ подписалитѣ декларацията. И Италия безцеремонно сключи съ Албания явни и тайни договори на 23. XII. 1927 г. и 3. I. 1928 г. съ точно такива положения каквито подписа Франция съ Югославия, Чехословакия, Ромъния и Полша, за да мачкатъ, ограбватъ и денационализиратъ чужди области съ население надъ 40 милиона живи хора.

Всичко това балканскитѣ народи трѣбва добре да разберат, за да пресекатъ *интригитѣ и домогванията* на голѣмитѣ империалисти, които за своитѣ интереси сж готови да ги жертватъ за паница леща; да се очистятъ отъ тѣхното влияние, ако искатъ да станатъ пълни господари у себе си и действително носители на мира и прогреса. Така само тѣ ще се самосъзнаятъ и повече не ще ставатъ маша за да се изтребватъ като добичета на салхана.

Германия отказа

подкрѣпата си на Ромъния

Между ромънското правителство и германската държавна Раихсбанкъ се водеха преговори за участието на последнята въ емисията за стабилизирането на ромън. пари.

Раихсбанкъ е отказала своето участие, до като ромънското правителство не удовлетвори германскитѣ държатели на ромънски ценни книжа.

Ромънскитѣ делегати отказали да дадатъ подобно удовлетворение и си заминали обратно безъ да завършатъ мисията си.

И въ Берлинъ ромънцитѣ удариха на камъкъ. Остава само Банкъ де Франсъ да извърши тая операция по силата на ангажиментитѣ, които Франция е поела съ политиката си къмъ Ромъния.

Съглашенскитѣ

задължения въ Америка

Въ програмата на републиканската партия въ Съединенитѣ Щати въ изборната борба за председателското мѣсто, срѣщаме и задълженията на междусъюзническитѣ задължения къмъ Америка, за които кандидата Ховеръ заявява, че Америка ще държи да си получи сумитѣ. Тя може да прави само улеснения и нищо повече.

Тия задължения възлизатъ на скромното число 11 милиарда, 522,354,000 долари.

По другата политика Ховеръ, републиканския кандидатъ, който има най-голѣмия шансъ да бжде избранъ декларира, че ще следва пжтищата на Кулиджъ. Той е за сухия режимъ и противъ всѣко облегчение за едритѣ землевладѣлци, които правятъ най-голѣмата опозиция на Ховера.

Полъ Бонкуръ

вънъ отъ О. Н.

И Полъ Бонкуръ постоянятъ делегатъ въ последнитѣ години на френското правителство въ О. Н. ще напустне последното. Неговата партия заявява, че той нѣма мѣсто въ единъ институтъ който не е въ състояние нито да намали въоржженията, нито да премахне войната. Нѣщо повече. Той нѣма мѣсто въ О. Н. и за това още, че то отказва да се занимава съ ревизията на договоритѣ.

Голѣмъ процесъ

въ Бесарабия

Въ Кишеневъ се разглежда отъ воененъ сждъ голѣмъ процесъ срѣщу журналиста Терзиманъ обвиненъ, че е печаталъ статии *„За какво се убиватъ хората въ Бесарабия"*, *„Злоупотребленията на Бесарабскитѣ власти"*. *„Престжпленията на 35 пехотенъ полкъ"* и пр. Процесътъ буди голѣмъ интергсъ въ чужбина, защото е отражение на ромжнскитѣ престжпления съ малцинствата.

*

Ромънското правителство е решило да оземли всички герои на ордена „Михай Витязъ" съ по 500 декара земя. Разбира се, че тя ще се вземе пакъ отъ малцинствата.

*

Ромжния е поржчала военни материали въ Италия за 250 милиона лирети. Както се вижда вървиме къмъ обезоржжения.

Русия и Англия

„Temps" пише: „L'Evening Standard" съобщава че кредита на съветска Русия за доставка на машини въ Англия надминава 2,200,000 анг. лири. Единъ товаръ съ руско злато е натоварено за Англия. Предстоятъ голѣми поржчки за параходи и материали за рускитѣ желѣзници. Очаква се другъ товаръ съ руско злато. Вестника прибавя че английскитѣ банкови власти не се противели на тая история.

Гладъ и криза имало въ Русия, Хубава криза щомъ все съ товари злато се плаща.

Малката антанта

пакъ пометна

Конференцията на малката антанта благополучно пакъ пометна. Жестокъ езикъ е държано спрѣмо Унгария, а спрѣмо Мусолини кротували. Маринковичъ и Бенешъ недоволни отъ ром. упорство си заминали, като оставили Титулеско въ голѣмо недоумение. Споредъ ром. вѣстници Титулеско пакъ заминава въ дългосрочна почивка, сигурно за да не се върне вече.

„Журналъ д'Италия" пише, че между държавитѣ на малката антанта нѣма съгласие, а „Трибуна" даже е готова да разкрие фактитѣ на тия не съгласия. А Matin пъкъ не вѣрва че малката антанта е фалирала. То е вече негова работа да вѣрва или не.

Постжпленията отъ даденитѣ, като гаранция за бѣжанския заемъ данъчни приходи отъ акциза на сольта и спирта и приходитѣ отъ продажбата на кибрита до 31. май т. г. сж достигнали сумата 666,345,820 лева.

Какъ готвятъ мира

Въ Парижъ не сж били известни бѣлградскитѣ убийства, когато „Temps" даваше на уводно мѣсто следнитѣ инструкции за конференцията на малката антанта:

1. Да не се дезинтересира отъ конфликта между Италия и Сърбия.

2. Да *реагира срещу всички опити за ревизия на Трианонския и др. договори* и особено да не се позволи съединението на Австрия и Германия.

3. По предложението на Келогъ, *да запазятъ резерва за сжществующитѣ договорни положения.*

Тъй не се гони мира а се подхранватъ революционни актове и убийства.

Печалния финалъ

на френската концентрация

По предложенията на Валтеръ и Ури за амнистия на затворенитѣ и въ бѣгство френски депутати, както и по избора на бюрото, въ което влизатъ повече отъ лѣвицата сж станали голѣми скандали въ френския парламентъ. Радикалитѣ, които крѣпятъ правителствената концентрация сж се раздѣлили на три групи. Дѣсницата тоже недоволна. Френската преса оплаква стабилитета на правителството на Поанкаре и предвижда неговия край, следъ като последния самъ е заявилъ, че той държи да прокара поне стабилизацията на френския франкъ презъ тая седмица.

Германия се въоржжава

Френската преса възпроизвежда възмущението на „Теглише Рундчау" отнасяйки се до тайното въоржжение на Германия: Изнесло се е, че въ Германия се фабрикуватъ трактори, които лесно се преобръщатъ въ танкове; фабрикуватъ се орждия съ калибъръ 17 см. Електрическитѣ фабрики фабрикуватъ нѣщо ново, което прави гранатитѣ и куршумитѣ двадесеть пжти посилни и т. н.

Всичко това излиза отъ нѣкакъвъ Германски картелъ за миръ. Иди че не вѣрвай какво всички сжществующи днесъ подобни д ва подъ разни фирми не сж шпионски организации.

250,000 въ стачка. Въ Гърция стачкуватъ 250,000 работници. Часть отъ моряцитѣ се присжединили. Исканията сж увеличение на заплатитѣ. Посредничеството на правителството не сж дали резултатъ.

Д-вото за О. Н. пакъ се събира на 29 т. м. въ Хага. Добруджанци щѣли да се представляватъ отл д-ръ. Ив. Пенковъ и Тр. Трифоновъ.

Процесътъ на Елзаскитѣ автономисти

Обясненията на обвиняемитѣ. — Комплота не се вижда. — Показанията на полиц. инспектори Бауеръ. — Борба за свобода и независимость. — Ролята на женитѣ. — Пълната програма на автономиститѣ. — Франция — вмирисано яйце.

V

И така председательтъ прекъсна обясненията на подсѫдимитѣ и нарежда разпита на свидетелитѣ. Настава една дълга полемика между сѫда и защитата. Последнята настоява да се поставятъ на останалитѣ подсѫдими ясно въпроситѣ по обвинението. Постига се съгласие.

Полъ Шалъ отговаря като довършва: Азъ съмъ арестованъ отъ 4 месеца и не зная до сега въ какво ме обвиняватъ. Зная че съ другитѣ ни приписватъ комплотъ. Каква е моята роля въ него? Азъ твърдя че съмъ автономистъ. Никакви съмнителни пари не сѫ дошле отъ Германия. Д-ръ Риклинъ ви каза, че такива пари ще бѫдатъ хвърлени презъ прозореца.

Вурцъ. Обвиняватъ ме, че съ книги и алманаси съмъ разпространявалъ германски идеи. Отговарямъ — азъ съмъ партизанинъ на двойната немска и френска култура и никога не съмъ искалъ отдѣлянето на Елзасъ и Лотарингия отъ Франция.

Художника Солвеенъ. Азъ съмъ художникъ и писатель. Нѣкои отъ моитѣ картини бѣха изложени въ Парижъ. Но сега съмъ обвиненъ. Въ какво?

Шарлъ Хаилъ (старъ протестантски свещеникъ). Азъ не съмъ основатель на в. „Zukunft". Ще ви докажа и съ свидетели, че азъ не съмъ участвувалъ и въ „Stutzttruppen". Могатъ да ме обвиняватъ само въ това, че съмъ подписалъ манифеста.

Абатъ Фашхауеръ. Не можахъ дълго да разбера въ какво ме обвиняватъ. Едва напослѣдъкъ стана ясно, че всичко се отнасяло до произхода на сумитѣ за образуване на издателското д-во „Ервиния" и за издаването на вестницитѣ. Азъ твърдя, че никаква чужда връзка нѣма между насъ и „Ервиния"

Всички останали подсѫдими *Росе, Шлегелъ, Щурмелъ, Швайцеръ, Коблеръ, Раизахеръ* и др. заявяватъ, че сѫ въ изумление и не знаятъ за какво точно ги държатъ арестовани толкова дълго време.

Пристѫпва се къмъ разпита на свидетелитѣ. Първиятъ е специалниятъ полицейски комисаръ въ Стразбургъ *Бауеръ.*

Той прави единъ исторически прегледъ на събитията до 1918 г. за да дойде до автономизма на 1918 г. и да изтъкне какво Елзаския националенъ съветъ не е искалъ присъединението къмъ Франция. По късно следъ френската окупация автономиститѣ повдигатъ въпросъ за плебисцитъ, подържайки че народитѣ имали право сами да разполагатъ съ себе си. Подържайки, че сѫ национално малцинство, тѣ издадоха апели за единъ

свободенъ Елзасъ.

Между това образуваха партия на елзаския федерализмъ, на чело съ Абата Хеги и Абата Фашхауеръ.

Следъ 1920 г. настѫпва една противофренска кампания дирижирана отъ последнитѣ двама свещеници и Росе. Тая тѣхна агитация се изрази и въ създаването на в. „Volksstimme". Едва на 1922 г. ние виждаме да се манифестира автономизма. Единъ отъ членоветѣ на Елзаския бундъ Абата Хайнахтъ е устроилъ една конференция въ присѫтствието на Вюртембергския принцъ. Темата бѣше „Германизма въ Елзасъ". По тоя случай една седмица се организираше Елзасъ и Лотарингия. Имаше и изложба.

Въ своята конференция свещеникъ Хайнахтъ каза:

„Французитѣ всѣкога могатъ да почерпятъ поука отъ историята, даже и когато се подържа, че плебисцита е направенъ. Да забравимъ всички посещения на голѣми хора въ Елзасъ, които нищо не доказватъ, освенъ че струватъ милиони на Франция. Елзасцитѣ и лоренцитѣ искатъ да запазятъ своитѣ традиции. Тѣ желаятъ да запазятъ своя езикъ, — немския езикъ който искатъ да имъ отнематъ. Тѣ сѫ решени повече отколкото всѣкога да се борятъ за своитѣ свободи и

своята независимость.

Елзасци искатъ да останатъ господари на своята сѫдба и да разполагатъ сами съ себе си.

— Това е, казва адвоката Жагле, единъ произволенъ полицейски преводъ.

Бауеръ (продължава) — Абата Хайнахтъ продължаваше да бѫде единъ отъ основателитѣ на Елзаския бундъ. Той бѣше презъ време на войната германски военен свещеникъ. Той всѣкога е минавалъ като известенъ германофилъ. Знаеше се, че той бѣше въ отношения съ една жена отъ Колмаръ, която живѣеше съ субсидии идващи отъ Германия и която хранеше спрѣмо Франция една голѣма злоба. Тая жена се казваше Хонекеръ, после назначена секретарка — дактилографъ на Абата Хеги, както Анешъ Егеманъ изпълняваше сѫщата служба при Абата Фашхауеръ.

Единъ отъ сѫдебнитѣ заседатели възмутенъ протестира:

— Всичко това сѫ

стари истории.

Насъ ни интересуватъ събития та следъ армитиса. Това е важно за процеса.

Единъ малъкъ инцидентъ става между адвоката Бертонъ и председателя. Първия приписва на втория че билъ невнимателенъ.

Бауеръ. Презъ юний 1922 г. получихме единъ документъ, отъ който научаваме, че нѣкакъвъ индустриалецъ отъ Сааръ, Баронъ Емингенъ, приема при себе си елзаски автономисти и дирижиралъ въ Елзасъ и Лотарингия германска пропаганда и че едно ново автономистическо движение трѣбва да се прояви къмъ 1924 г. Бѫдещето ни даде и доказателства. На 1925 г. Емингенъ бѣше получилъ повече отъ 20 мил. франка за тая пропаганда и ние забелязахме, че около него се върти и бива приеманъ въ неговото семейство обвиняемия, сега въ бѣгство, Пинкъ. Сѫщиятъ този Пинкъ пишеше статии като тая (чете):

„Народа отъ Елзасъ и Лотарингия, който безсъмнено принадлежи на Германия, е включенъ въ френската държава. Азъ съмъ убеденъ, че ние ще знаемъ да запазимъ нашата нѣмска принадлежность и ще се боримъ докато получимъ свободата, която ще ни позволи

да раполагаме сами съ себе си".

Отъ публикацията на тая статия, започва второто автономистическо движение. Следваха публикации и въ „Zucunft", които съ голѣмо разположение се посрещаха въ Германия. Въ това направление пишеха Полъ Шалъ, Матеръ и Хаусъ.

Матеръ е подъ влиянието на Берлинъ и единъ отъ собственицитѣ на в. „Zucunft" заедно съ Пинкъ съ суми изпратени отъ Германия

Всичко това ни застави да поставимъ Пинкъ подъ наблюдение. Единъ день, когато той мина Килския мостъ ние заловихме въ него две писма съ назначение за личности отвъдъ Рейнъ и въ тѣхъ се правѣше алюзия за това което е известно въ Стразбургъ и за едно швейцарско списание, което признаваше акцията на автономиститѣ не само въ Елзасъ, но и

въ Бретанъ и Корсика.

Съобщаваше се още за получени 4,500 фр. за в. „Volksstimme", който трѣбваше да стане собственость на д-во „Ервиния".

Презъ май 1925 г., в. Zukunft излѣзе за пръвъ пѫть и заявяваше, че ще бѫде автономосепаратистиченъ в-къ. Следъ нѣколко дни въ навечерието на създаването на Хайматбунда той писа, че ако е повърхностно да се подържа, че елзасъ-лоренци сѫ добри французи, добре е да се подчертае, че тѣ нѣма да се успокоятъ, освенъ следъ като добиятъ

пълната автономия

на своето отечество

Презъ 1927 г. се основа една друга партия, чиято програма Полъ Шалъ изложи въ в. Zukunft, както следва:

„Цельта е да се постигне обединението на цѣлото население въ името на общи интереси и въ името на правото на националнитѣ малцинства да разполагатъ сами съ себе си. Преследвайки тая цѣль, служи се на европейския миръ. Въ лицето на народното представителство партията иска да види законодателната сила и изпълнителната в л а с т ь съ единъ бюджетъ. Ако идеята на сепаратизма е изоставена, това е защото въ Франция всичко е възможно, но все пакъ автономията е едно основно искане. Крайната цель е единъ Елзасъ и Лотарингия свободни които да правятъ часть отъ

съединенитѣ щати

въ Европа. Германскиятъ езикъ който е нашиятъ естественъ, трѣбва да ни бѫде гарантиранъ навсѣкѫде—въ училищата, въ църквата и въ администрацията. Френскиятъ езикъ трѣбва да се предава, но като чуждъ езикъ какъвто е за насъ. Администрацията трѣбва да се устрои споредъ нашитѣ нужди и да произхожда, както и сѫдебната власть отъ мѣстното население. Всички сѫдебни актове извършени подъ френско влияние да се ревизиратъ. Всички изпѫдени или интернирани въ Франция или жертви на изселвателни комисии трѣбва да получатъ удовлетворение по право. Наказателнитѣ служби ще се измѣнятъ. Затворитѣ трѣбва да служатъ за възпитание.

Смъртното наказание

да се премахне. Въ военно отношение автономиститѣ гледатъ на армията, като институтъ, който последователно ще се намалява до тамъ, щото въ бѫдаще тя да служи само като полицейска сила. Елзасци и лоренци ще служатъ на своето отечество и ще бѫдатъ командвани отъ началници, които говорятъ немски. Социалната осигуровка която не сѫществува въ Франция ще се подържа и развива въ Елзасъ и нашитѣ локални административни закони които сѫ по-либерални отколкото въ Франция ще бѫдатъ възстановени. Ще се следятъ отъ близо работническитѣ искания и чрезъ специални камари ще се дохожда до по-голѣмо сближение между господари и работници. Индустрията, търговията и стопанството ще се протежиратъ, а лозарството ще се пази отъ френската конкуренция.

Женитѣ

трѣбва да получатъ избирателно право. Подържането на днешнитѣ закони се налага до окончателната прокламация на автономията. Нашитѣ съотечественици увредени отъ войната или отъ обезценяването на паритѣ, както и нашитѣ ранени ще трѣбва да получатъ обезщетение.

Ето прочее програмата на новата елзаска партия, която Шалъ е публикувалъ, продължава инспектора Бауеръ. Следъ два месеца всички автономистически сили се групираха наедно, въ една локална партия съ единъ председатель избранъ отъ народа. Това създава за въ бѫдаще преграда между Елзасъ и Франция и се прави съ огледъ на бѫдащитѣ законодателни избори.

Тая политика се подържаше отъ всички вестници на свещеникъ Хеги.

Пинкъ бѣше въ връзка съ Фашхауеръ, Росе. Шалъ и Риклинъ и се срещаха тайно въ Стразбургъ и Колмаръ. Той подържаше идеята за стачка отъ чиновницитѣ и ако стачката не стана, дължи се, че желѣзничаритѣ не се съгласиха. Осуети се по тоя начинъ

единия фронтъ

между работници и чиновници. Цельта бѣше да се прокламира идеологията н а автономизма.

Бауеръ разправя за другъ подобенъ случай презъ 1920 г., когато е трѣбвало съ армия да се възстановява реда.

Взеха се тежки санкции, продължава Бауеръ, за да не бѫдеме изправени предъ подобни събития. И тия санкции бѣха само спрѣмо шефоветѣ.

Д-вото „Ервиния" е издателска фирма. Основано отъ Д-ръ Риклинъ, свещ. Фашхауеръ и Росе. Всѣки отъ тѣхъ внася по 100,000 фр. Фашхауеръ заема пари отъ нѣкой си Вилди. Купува се мѣсто, материали, правятъ се постройки, инсталации, за които е потрѣбно 1,887,000 фр. Отъ кѫде ще дойдатъ тия пари? Тукъ се натъкваме на противоречия. Узнаваме, че Анешъ Егеманъ, която ходеше често въ Швейцария, разбрахме че тя имала въ банката на Жирардо и Пинкъ въ Стразбургъ една текуща смѣтка отъ 240,000 фр. и друга една смѣтка въ чужда банка. Отъ друга страна Фашхауеръ ме увѣряваше, че нѣкой адвокатъ въ Швейцария действуващъ отъ името на нѣколко индустриалци е внесалъ въ Ервиния 800,000 фр.

По-късно ние вече разбрахме, че тия суми идватъ отъ

единъ германофилъ,

който е въ търговски отношения съ Германия. Установихме сѫщо че всички материали за печатницата на д-во „Ервиния" идватъ отъ странство.

В. „Volksstimme" е сепаративенъ, галафобенъ и германофиленъ в-къ. Истинскиятъ му директоръ бѣше единъ отъ обвиняемитѣ, които е въ бѣгство, който бѣше осѫденъ на 7 год. за комплотъ, после помилванъ и сега е на служба въ германския шпионажъ. Той е Лей и мрази Франция.

В. „Wahrheit" основанъ отъ Баронъ Цорнъ де Булахъ презъ 1926 год. преследваще сѫщата програма.

Той пишеше: „Сѫществено то е, че въ идущитѣ избори нѣколко души отъ нашата партия трѣбва да отидатъ въ камарата.

После той пишеше още:

„Ние имаме въ нашитѣ редове доказани бойци. Ако вие желаете ржчни гранати продължавайте. Вие тамъ остритѣ вашитѣ ножове. Нашитѣ стомаси не могатъ по-вече да изтраятъ тая френска мръсотия".

На 10. IX 1927 год. Боманъ пише въ сѫщия в-къ.

„Изнасилването на правото на народитѣ отъ Бисмаркъ не е нищо въ сравнение съ онова извършено отъ прославената и архипрогнилата трета френска република".

Въобще тоя в-къ представляваше Франция всѣкога като

вмирисано яйце.

Споредъ мене казва Бауеръ, шпионажа и сепаратизма сѫ свързани. . .

Тия думи предизвикватъ голѣмъ скандалъ. Адвоката Бертонъ хвърля обвинения, че има документи скрити за защитата и подсѫдимитѣ.

Въ следующето заседание подсѫдимитѣ правятъ възражения на казаното отъ инспектора Бауеръ.

Обясненията на г. Бауера, казва Д-ръ Риклинъ сѫ тенденциозни. Той нищо не казва за нашитѣ минали борби още отъ германско време. Още преди война ние се борѣхме съ девиза Елзасъ за Елзасци, за нашитѣ права и свободи. Отъ 1898 г. ние се борѣхме за автономията, когато Франция не бѣше въ Елзасъ. Но г. Бауеръ иска да ме държи отговоренъ за дѣла на хора които сѫ въ Германия. Че защо? Отъ кѫде азъ да нося отговорность за чужди деяния? Получавали сме суми отъ странство. И това е

една лъжа.

Азъ съмъ внесълъ въ д-во Ервиния 150,000 фр. Та като толкова годишенъ лѣкарь не можехъ ли да имамъ тия пари? Каза ви се, че остатъка отъ капитала потрѣбенъ за нуждитѣ на д-вото сѫ взети отъ заемъ, който свещеникъ Фашхауеръ ни гарантира.

Подсѫдимиятъ Фашхауеръ обяснява: Мене ме обвинява Бауеръ въ комплотъ. До сега обаче не чухъ и не видѣхъ нито едно доказателство, а

Бесарабцитѣ противъ Ромжния

Анкетата на американцитѣ

Презъ 1918 г. ромънцитѣ се възползваха въ голѣмия хаосъ на събитията, организираха нѣколко ромънци отъ Бесарабия въ тъй наречения „Сватулъ Царей" и чрезъ голѣми суми и други обещания заставиха го да провъзгласятъ обединението на Бесарабия къмъ Ромжния. Председатель на „Сватулъ Царей" бѣше Панъ Халипа. Днесъ самъ той се възмущава отъ своитѣ дѣла тогава и пише противъ Ромъния.

Въ в. „Лупта" той констатира, че на времето тѣ сж били излъгани и подведени и че тѣ бесарабцитѣ нѣматъ нито свобода на мисъльта нито на събранията, нито на печата, нито въ изборитѣ, че тоя режимъ тѣ не могатъ повече да го понасятъ.

Националъ Цараниститѣ правятъ сжщата констатация въ „Дрептатя" и характеризиратъ живота въ новозавладянитѣ области, като животъ въ затворитѣ, за ония които не сж още успѣли да избѣгатъ да бждатъ ограбени и изпъдени и които не сж заровени въ земята.

Както писахме и другъ пжть американски делегати правиха анкета изъ сжщитѣ области. Тѣ сж излѣзли съ своята книга и атестиратъ ромънското правителство, като най-варварското и чрезъ терористичнитѣ средства които употрѣбява надъ 11 мил. население, което явно се противи, ромънското правителство сериозно застрашава мира въ Европа.

Ние ще предадеме нѣкои отъ констатиранитѣ факти отъ тая анкета.

всичкото се въртѣше около д-во „Ервиния". Отъ где сме вземали сумитѣ? Върху кой членъ отъ закона се базирате за да ми поставяте подобенъ въпросъ?

— Искате ли вие да заемете моето мѣсто? — пита председателя.

— Но вие не искате ли пъкъ да заемете неговото? — отговаря Бертонъ.

— На въпроса отъ кжде съмъ взелъ паритѣ нѣма да ви отговоря докато вие не ми кажете фактитѣ, които съставляватъ комплота, за който ме обвинявате.

Говори се само, че сме получили суми отъ странство. Това не е вѣрно, Ние сме събрали сумитѣ отъ елзаскитѣ граждани.

— Имате ли списъкъ?

— Да имаме, но нѣма да ви го дамъ, защото въ него има много чиновници, които ще си пострадатъ, както пострадаха ония, които подписаха манифеста и още защото ние живѣемъ подъ единъ

режимъ на тероръ.

После независимо отъ това азъ играхъ на борсата и спечелихъ. Сключихме и единъ заемъ отъ 800,000 frs. съ 7% лихва отъ Велди въ Швейцария. Сумитѣ щѣха да ни се внасятъ на части, обаче съ идването на Поанкаре на власть франка се подобрявише и за да не загубиме отъ курса, азъ поискахъ да ни се внесатъ сумитѣ изведнажъ.

— Но и материалитѣ за „Ервиния" вие ги доставяхте отъ странство.

— Да, но това комплотъ ли е? При това, ние загубихме много отъ повреди причинени ни отъ роялисти и фашисти, които искаха да унищожатъ д-во „Ервиния".

(следва)

Д-ръ П. Вичевъ

Нѣма мѣста за бѣжанцитѣ

Ежедневно въ Софийската околийска комисия дохаждатъ да се оплакватъ бѣжанци, които сж съвсемъ отхвърлени и нѣматъ подслонъ за преживѣване, а живѣятъ по разни вагони и сандъци.

На въпроса ни дали въобще има надежда на тия бѣжанци да се дадатъ мѣста и материяли да си схлупятъ по една кжщурка, г-нъ председателя на окол. комисия дигна рамене и каза, че за сега особено това е абсолютно невъзможно По нататъкъ той заяви, че нѣма мѣста, нѣма кредити, нѣма пари. При това положение какво може да се направи.

И столичниятъ пом. кметъ г. Константиновъ заявява сжщо, че нѣма вече мѣста, и едвали би се открила нѣкаква възможность за въ бждаще да се снабдятъ съ мѣста поне нѣкои отъ ония бѣжанци, които отъ 3 години сж подали документи, а и до днесъ не сж удовлетворени.

Водоснабдяването въ бѣжанския кварталъ

Въ една обиколка изъ бѣжанския кварталъ предприета отъ помощникъ кмета и завеждующъ благоустройственитѣ работи при столичната община г. Константиновъ е констатиралъ недостига на вода въ тоя кварталъ Въ общината сж постжпили много оплаквания отъ бѣжанци въ смисъль, че чешмитѣ въ бѣжанския кварталъ сж твърде недостатъчни.

Г. Константиновъ, за да провѣри нуждитѣ на квартала, завчера е направилъ единъ прѣгледъ на последния.

Възъ основа на неговитѣ заключения общината е направила вече постжпки за набавяне чешми и тръби.

Въ едно отъ близкитѣ заседания на Общинския съветъ ще се докладва това решение и се разчита споредъ г. Константиновъ, че въ близко бждаще работитѣ по водоснабдяването ще започне.

Бѣжанското население е въ очакване.

Лихвитѣ за градскитѣ бѣжанци

Бѣжанци, които сж получили кредитъ за постройка на жилища се освобождаватъ отъ лихва до 1930 година.

Следъ тая дата всѣки бѣжанецъ е длъженъ да плаща 6% лихва.

На това законоположение Дирекцията на държавнитѣ дългове е дала тълкувание, споредъ което онѣзи бѣжанци, които сж изплатили вече лихвитѣ си, последнитѣ не се приспадатъ отъ капитала.

За читолището въ бѣжанския кварталъ

Комисията по мѣстата при столичната община преди нѣколко дена се е занимала съ отпущането на мѣста за обществени учреждения.

Между многото отпуснати за подобни цели мѣста е опредѣлено едно мѣсто отъ 500 кв. метра въ бѣжанския кварталъ, кждето ще бжде застроено квартално читалище.

Комисията не е удовлетворила искането на кварталцитѣ да имъ се отпусне мѣсто 2.000 метра, за тая цель, а е отпуснала само 500 м.

Това решение на комисията ще бжде докладвано тия дни въ Столичния общински съветъ.

Френскиятъ парламентъ

за осждените и затворени депутати

Френската камара следъ дълги разисквания въ миналия четвъртъкъ предложението на депутата Ури по освобождението на затворенитѣ депутати и тия, които сж въ бѣгство, го е отхвърлила съ 342 гласа противъ 167.

Правителството бѣше поставило въпросъ на довѣрие.

Депутатътъ отъ Елзасъ Валтеръ по споразумение отегли своето предложение за освобождаването на Д-ръ Риклинъ и Росе, ала при условие, че ако сждътъ не ги освободи, то той наново ще постави своето предложение въ камарата.

Споредъ Le Temps сждътъ е отхвърлилъ молбата на двамата депутати. По тоя случай сж станали голѣми манифестации въ Елзасъ. Събрани сж голѣми суми за помощна акция.

Какъ френската преса

схваща въпроса за мира

Le „Matin" прави печални констатации за положението на словенцитѣ въ италиянска територия, кждето половинъ милионъ били най-зле третирани. И вестникътъ отбелѣзва справедливостьта на словенскитѣ оплаквания. Такива сжщо оплаквания имало и въ Далмация срещу нападкитѣ на фашистката преса.

Отъ друга страна сърбитѣ се оплаквали, че Италия е направила отъ Албания своя военна база, а съюза между Италия и Унгария алармира населението въ дунавската область на Югославия.

Всичко това силно възбуждало населението на Югославия и създава причини за обтегнатитѣ отношения съ Италия и никой въ Европа не бивало да се дезинтерисира, ако милѣе за мира.

Като чете въобще френската преса човѣкъ идва до убеждението, че само покровителствуванитѣ отъ Франция народи иматъ правона животъ и че освенъ тѣхъ, други националности съ сжщитѣ права нѣма по свѣта.

Данъцитѣ на бѣжанцитѣ

Селски и градски бѣжанци

Министерството на финансиитѣ още миналата година презъ месецъ априлъ е изпратило до всички данъчни началници въ страната едно окржжно, чрезъ което се поясняватъ постановленията на закона за настаняването на бѣжанцитѣ — специално за данъка върху даденитѣ имъ земи и сгради.

Въ това окржжно се прави пояснение и допълнение на нѣкои членове отъ закона.

Ето нѣкои отъ по-важнитѣ пояснения:

Всѣки бѣжанецъ споредъ чл. 36 отъ закона за селскостопанското настаняване на бѣжанцитѣ получава най-много 50 декара земя. Споредъ чл. 55 отъ сжщия законъ — бѣжанцитѣ, които се ползватъ отъ заема за настаняването имъ, се освобождаватъ отъ данъкъ за даденитѣ имъ земи и жилища въ продължение на 2 години отъ датата на сключения първи договоръ между тѣхъ и дирекцията, по който получаватъ земитѣ и жилищата.

По чл. 65 отъ закона частнитѣ земи, въ които временно или постоянно сж настанени бѣжанци, ставатъ държавни и се включватъ въ такива земи, които се освобождаватъ отъ плащане данъкъ за сжщитѣ земи за минали 2 години.

Платения за тия години данъкъ обаче не се връща.

Споредъ разясненията на цитираното окржжно всички бѣжанци, на които настаняването е станало по закона за заселването на бѣжанцитѣ и обезпечаване поминъка имъ, по други кредити, а не чрезъ средствата на бѣжанския заемъ, запазватъ правото си за 10 годишно освобождаване отъ данъкъ върху земитѣ и жилищата имъ.

Съ други думи: селскитѣ бѣжанци се освобождаватъ отъ данъкъ за 2 години, а градскитѣ бѣжанци се освобождаватъ отъ данъкъ за 10 години, считано отъ първия договоръ съ респективното учреждение.

Ромънцитѣ противъ сърбитѣ

Цинцаринътъ Н. Бацария плаче въ колонитѣ на „Диминяца", че сърбитѣ затворили всички ромънски училища и черкви въ Банатъ, които унгарцитѣ на времето сж търпели, а сжщо и въ Македония Бацария подържа, че въ сръбския Банатъ нѣкога е имало 126 учители, а сега нѣма повече отъ 16.

Въ турско време въ Македония е имало 30 първоначални училища, две прогимназии и единъ пъленъ лицей въ Битоля. Съ влизанието на сърбитѣ въ Македония затвориха всичкитѣ тия училища.

Презъ годината между ромънското и сръбско правителство се сключи една специална училищна конвенция, която въ Бѣлградъ отказаха да ратифициратъ.

Бацария пледира, че необходимото довѣрие и солидарность между народитѣ на Малката антанта ще се запазятъ, когато се респектиратъ елементарнитѣ права на ромънскитѣ малцинства.

Очевидно е, че отношенията между Ромъния и Сърбитѣ не сж стабилни и че Малката антанта е изкуствено скърпена, защото не почива на взаимно довѣрие. И ако ромънцитѣ се оплакватъ противъ своя съюзникъ, съединени, за да пазятъ мирнитѣ договори, защото елементарнитѣ права на ромънцитѣ въ Банатъ и Македония се тъпчатъ, какво трѣбва да кажеме ние противъ които именно се пазятъ безчовѣчнитѣ договори?

Защо г. Бацария не постави въпроса предъ своето правителство за затворенитѣ български училища и черкви? Следва ли да се заключи, че освенъ ромънци нѣма други национности по земното кълбо? Много е нечиста каузата на г. Бацария.

Германцитѣ и Версаилъ

На 1871 год. Баварския кралъ, който до тогава правеше опозиции за влизанието на Бавария въ германската конфедерация, поднесе въ Версаилъ императорската корона на Вилхелма.

На 1919 г. въ сжщия Версаилъ германскитѣ делегати, както заявиха тѣ, въпреки волята си подписаха единъ унизителенъ за Германия миръ.

На 1928 г. френското правителство свиква междупарламентарната конференция пакъ въ Версаилъ. Следъ ония кръстосани спомени, председателя на Райхстага Льобе е отговорилъ, че нито единъ германски депутатъ нѣма да се яви въ Версаилъ.

Изъ страната на сълзитѣ

Добруджанци въ Русе. Борбата всрѣдъ българското общество. Нови пладнешки хайдутлуци.

(Специална кореспонденция)

Добруджа 17. VI. 1928.

Тръгнаха нашитѣ и отидоха въ Русе. Водеше ги известниятъ Ташко Пучеря и Г-жа Пучеря. Тръгнаха съ салтанатъ. По пжтя цинцарина се попишманилъ кой знай защо и остава въ Тутраканъ. Жена му останала да води гоститѣ. Стигатъ въ Русе. Музики, рѣчи. манифестации, хора, тържества, банкети, музики и пакъ рѣчи.

Голѣмата ромжнска политика останала да изрази г жа Пучеря. И колкото знаела, толкова е и казала:

„Ние сме една малка часть отъ съседния вамъ народъ и дойдохме да протегнеме ржцѣ за приятелство и разбирателство. Дано успѣеме да ги затвърдиме та да се прѣмахнатъ паспортни и митнически граници" и т. н.

Между това тая „малка часть отъ съсѣдния народъ" бѣха всички българи.

Защо ли повдигатъ маразитѣ на хората. Тамъ за приятелство и незнамъ какво още говорятъ, а тукъ Пучеревци ограбватъ, биятъ и убиватъ това сжщо население.

*

Нашето общество въ Силистра коджа се е разритало. Малцинството и тия които не желаятъ да се опиратъ на народното довѣрие, но отъ името на народа всичко да вършатъ безконтролно, сж вбесени, че явно имъ е исказано недовѣрие. Тѣ прибѣгватъ до съдействието на сигуранцията. Хубави българи!...

*

Учителитѣ и тѣ го ударили на търговии съ голѣми печалби. Всичко е тръгнало, кой какъ може да бжде полезенъ на „милия" народъ и да си струпа по 2—3 кжщи, по нѣколко декара лозя и непремено съ по единъ кьошкъ, а синоветѣ си да ги обезпечатъ поне съ по една степендия за смѣтка на българското общество.

*

А ромънцитѣ продължаватъ да грабятъ и обиратъ реколтата дори и съ съдействието на сждебната власть. Не сме голословни. Ето. Съ писмо № 8153 отъ 31. V. т. г. Шефа агрономъ отъ Земледѣлческата камара Улани, констатира, че решенията на околийската комисия по отнемането на земитѣ, сж отмѣнени. Тия, земи обаче били обявени вече за държавни и раздадени на цинцаритѣ. Въпрѣки установенитѣ права на собственицитѣ земитѣ не се връщатъ. Населението не знае какво да прави. Отправя молби до сжда. Председателя на сжда обаче иска декларация отъ собственицитѣ, че нѣма да претендиратъ за реколтата си, и само тогава ще разгледа тжжбитѣ имъ.

Отъ друга страна макаръ, че е отнета 1/3 отъ земитѣ презъ септемврий и октомврий 1927 г. Бирницитѣ събиратъ наема на тия предадени вече земи и за 1928 г. Никакви оплаквания. Бирницитѣ заплашватъ съ секвестри. Само с. Бабукъ трѣбва да плати 400—450,000 лей.

Туй се казва ромънски вандализмъ и пладнешки хайдутлукъ.

Въпросътъ съ Силистренскитѣ лозя стои откритъ. Стопанитѣ искатъ да си ги откупятъ отъ държавата. Тя мълчи. Очаква се да бждатъ иззети и тѣ съ новата реколта.

Делиорманлиевъ